

Tema 25: Ženidba

Sažeci kršćanske vjere. Intimno međusobno zajedništvo života i ljubavi između muža i žene je sveto, i uspostavljeno je na temelju zakona koje je donio Gospodin, a koji ne ovise o ljudskoj samovolji.

6.12.2012.

Prethodne teme

“Ženidbeni savez, kojim muška osoba i ženska osoba međusobno uspostavljaju zajednicu sveg života po svojoj naravi usmjerenu k dobru

ženidbenih drugova te k rađanju i odgajanju potomstva, Krist Gospodin uzdigao je među krštenima na dostojanstvo sakramenta" (CIC, 1055 § 1).

1. Božanska zamisao ženidbe

«Bog sam jest autor ženidbe» [1] . Intimno međusobno zajedništvo između muža i žene jest sveto, i uspostavljeno je na temelju zakona koje je odredio Stvoritelj, a koji ne ovise o ljudskoj samovolji.

Institucija braka kao sakramenta nije nezasluženo posredništvo osobnih odnosa između muža i žene, nego je unutarnji napor saveza međusobne ljubavi: jedinstveno "mjesto" koje omogućuje da ljubav između muža i žene bude zajedničkom [2] , može se reći, izabrana ljubav koja grli dobro cijele osobe kao spolno različitu [3] . Ova recipročna ljubav između oženjenih "postaje slikom ljubavi apsolutne i nepokvarljive ljubavi

kojom Bog ljubi čovjeka. To je dobra stvar, vrlo dobra, u Stvoriteljevim očima (Post 1, 31). Ta ljubav, koju Bog blagoslovlja, određena je biti plodnom i stavlja se u vlastitu brigu za stvorenje: Bog ih blagoslovi i reče im: "Plodite se i množite i napunite zemlju i sebi je podložite (Post 1, 28)" (Katehizam, 1604).

Istočni grijeh prouzročio je prekid iskonskog zajedništva između muža i žene, oslabljujući moralnu svijest povezanu s jedinstvom i nerazriješivosti braka. Stari zakon slični božanskoj pedagogiji, ne kritizira poligamiju patrijarha, niti zabranjuje razvod; nego "Gledajući Savez Božji s Izraelom u slici isključive i vjerne bračne ljubavi, (usp. Os 1-3; Iz 54.62; Ger 2-3.31; Ez 16, 62; 23), proroci su pripremali svijest izabranog Naroda za dublje shvaćanje jedinstva i nerazriješivosti ženidbe (Usp. Ml 2, 13-17)" (Katekizam, 1611).

“Isus Krist ne samo da ponovno uspostavlja početni red željen od Boga, nego daruje milost živjeti Brak u novom dostojanstvu Sakramenta, koji je znak njegove bračne ljubavi za Crkvu: “Vi muževi, volite svoje žene, kao što je Krist volio Crkvu” (Ef 5, 25) (Kompendij, 341).

“Stoga među krštenima ne može biti valjanoga ženidbenog ugovora koji samim tim ne bi bio sakrament” (CIC, 1055 § 2) [4].

Sakrament braka povećava posvećujuću milost i udjeljuje sakramentalnu milost koja pomaže živjeti sve stvarnosti zajedničkog života [5] , iznad svega ljubav između bračnih drugova [6] . Sveopći poziv na svetost namijenjen je oženjenima “po slavljenom sakramentu i konkretno proveden u stvarnost zajedničkog i obiteljskog života” [7] . “Oženjeni su pozvani posvećivanju njihovog braka i posvećivanju sebe

samih u tom zajedništvu. Počinili bi zato teški prijestup ako bi vlastito duhovno ponašanje izgradili okrećući leđa obitelji ili na granici toga. Obiteljski život, međusobni odnosi, briga i poučavanje djece, ekonomski naponi za uzdržavanje obitelji, davanje sigurnosti i poboljšanje stanja, odnosi s ostalim komponentama društva: to su zajedničke ljudske situacije koje kršćanski bračni parovi trebaju nadići" [8].

2. Sklapanje ženidbe

Brak se rađa iz osobnog i neopozivog pristanka mladenaca (usp. Katekizam, 1626). "Ženidbena privola čin je volje kojim muška osoba i ženska osoba neopozivim savezom, sebe uzajamno predaju i primaju da uspostave ženidbu" (CIC, 1057 § 2).

"Crkva za svoje vjernike redovito traži crkveni oblik

vjenčanja" (Katekizam, 1631). Zato, "Valjane su samo one ženidbe koje se sklope pred mjesnim ordinarijem ili župnikom, ili svećenikom ili đakonom kojeg ovlasti jedan od njih dvojice, koji neka sudjeluju, kao i pred dvojicom svjedoka, ipak prema pravilima navedenim u kanonima" iz Zakonika Kanonskog Prava (CIC, 1108 § 1).

Različiti razlozi traže objašnjenje ovog određenja: sakramentalni brak je liturgijski čin; on se uvrštava u jedan crkveni red, stvarajući prava i obveze u Crkvi, među bračnim drugovima i prema djeci. Zato što je brak stanje života u Crkvi, potrebno je imati sigurnost u to (iz toga je dužnost imati svjedoke), i javni karakter pristanka štiti "Da" jednom dan i pomaže ostati vjeran (usp. Katekizam, 1631).

3. Bitna svojstva braka

“Bitna su svojstva ženidbe jednost i nerazriješivost koja u kršćanskoj ženidbi zbog sakramenta zadobivaju posebnu čvrstoću” (CIC, 1056). Muž i žena “po savezu međusobne ljubavi “nisu više dvoje, već jedno tijelo” (Mt 19, 6) [...]. Ovo intimno zajedništvo, ukoliko je međusobno darivanje dviju osoba, kao i dobro djece, zahtjevaju potpunu vjernost para i traže nerazriješivo jedinstvo” [9].

“Ženidbeno jedinstvo koje Gospodin potvrđuje, jasno se očituje također u jednakom osobnom dostojanstvu kako muškaraca tako i žene, što ga treba priznati u uzajamnoj i punoj ljubavi” (Katekizam, 1645).

“U svojoj propovijedi Isus je naučavao nedvosmisleno izvorno značenje zajedništva muža i žene, što ga je na početku zamislio Stvoritelj: dozvola data Mojsiju, otpustiti vlastitu ženu, bila je dopuštenje motivirana tvrdoćom srca (usp. Mt

19, 8); bračno zajedništvo muža i žene je nerazriješivo: sam Bog je to zaključio. "Što, dakle, Bog združi, čovjek neka ne rastavlja" (Mt 19, 6)» (Katekizam, 1614). Krepošću sakramenta, kojim bračni drugovi pokazuju i sudjeluju u otajstva jedinstva i plodne ljubavi između Krista i Crkve (usp. Ef 5, 32), nerazriješivost dobiva novo i dublje značenje, uvećavajući početnu čvrstinu zajedničke obveze, na način "Izvršena ženidba [tj., sklopljena među krštenima] ne može se razriješiti nijednom ljudskom vlašću, a ni zbog ikakva razloga, osim smrću" (CIC, 1141).

"Rastava je teški grijeh protiv naravnog zakona. Ona hoće da raskine ugovor koji su supružnici slobodno sklopili da žive jedno s drugim sve do smrti. Rastava vrijeđa Savez spasenja što ga sakramentalni brak označuje" (Katekizam, 2384).

“Moguće je da jedan od supružnika bude nevina žrtva rastave proglašene građanskim zakonom; on tada ne krši moralnu zapovijed. Velika je naime, razlika između supružnika koji se iskreno trudio da bude vjeran sakramentu Ženidbe, a vidi da je nepravедno napušten, i onoga koji, zbog teške svoje krivnje, ruši kanonski valjani brak.” (Katekizam, 2386).

“Ipak ima prilika kada bračni suživot postaje praktički nemoguć iz najrazličitijih razloga. U takvim slučajevima Crkva dopušta tjelesnu rastavu i prekid zajedničkog stanovanja. Supružnici ne prestaju biti muž i žena pred Bogom; i nisu slobodni za sklapanje novih veza. U tako teškom stanju najbolje bi rješenje bilo - ako je moguće - pomiriti se.” (Katekizam, 1649). Ako poslije rastave “Građanska rastava ostaje jedini mogući način da se osiguraju određena zakonita prava,

kao briga za djecu ili zaštita vlasništva , može se podnijeti a da ne predstavlja moralne krivnje" (Catechismo, 2383).

Ako se poslije razvoda sklapa novo zajedništvo, bilo samo prepoznato od civilnog zakona "supružnik koji se ponovo vjenčao nalazi se u stanju javnog i trajnog preljuba" (Katekizam, 2384).

Rastavljeni ponovno oženjeni, iako nastavljaju biti dijelom Crkve, ne mogu biti pripušteni Euharistiji, jer njihovo stanje i njihovi uvjeti života objektivno se suprotstavljaju nerazriješivom jedinstvu ljubavi Krista i Crkve označene i aktualno izražene u Euharistiji. "Pomirenje u sakramentu ispovijedi - koje otvara put k sakramentu Euharistije - može biti dopušteno samo onima koji su, pokajani za prekršaj znaka saveza i vjernosti Kristu, iskreno spremni na jedan oblik života ne više u suprotnosti s nerazriješivošću braka.

To znači, konkretno, da kada muž i žena, zbog ozbiljnih razloga - na primjer, obrazovanje djece - ne mogu ostvariti obvezu rastave, prihvaćaju zahtjev živjeti u potpunoj uzdržljivosti, odnosno suzdržavati se činova pridržanih supružnicima" [10].

4. Odgovorno roditeljstvo

“Ustanova ženidbe i bračna ljubav po svojoj su naravi usmjerene rađanju i odgajanju djece te u tome nalaze svoje ispunjenje. Djeca su najdragocjeniji dar braka i uvelike pridonose dobru samih roditelja. Sam Bog koji je rekao: “Nije dobro da čovjek bude sam” (2, 18) i koji je čovjeka od početka stvorio kao muško i žensko (Mt 19, 4), želeći mu udijeliti posebno udioništvo u svome stvarateljskom djelu, blagoslovio je muža i ženu rekavši: “Plodite se i množite se” (Post 1, 28). Prema tome, pravo njegovanje bračne ljubavi kao

i sav ustroj obiteljskog života što otud proizlazi - ne zanemarujući ostale svrhe braka - idu za tim da bi supružnici s hrabrošću bili spremni za suradnju sa Stvoriteljem i Stvoriteljevom ljubavlju, koji po njima neprekidno umnožava i obogaćuje svoju obitelj. (Katekizam, 1652) [11] . Zato "među supružnicima koji na takav način zadovoljavaju povjerenu im misiju od Boga, na poseban način treba se prisjetiti onih koji, s opreznom odlukom i privolom javnosti, prihvaćaju s velikom hrabrošću i jedan veći broj djece za prikladan odgoj" [12].

Stereotipna obitelj koja je predstavljena od vladajuće kulture današnjice suprotstavlja se brojnoj obitelji, pravdajući se ekonomskim, socijalnim, higijenskim razlozima, itd. Ali "prava obostrana ljubav nadilazi zajedništvo života muža i žene, i širi se po svojim prirodnim plodovima, djecom. Nasuprot,

egoizam završava degradacijom te ljubavi na stupanj jednostavnog zadovoljenja instinkta, i ruši odnos koji ujedinjava roditelje i djecu. Teško je osjetiti se dobrim djetetom - pravim djetetom - svojih roditelja kada se može misliti da se na svijet došlo protiv njihove volje, odnosno da se rodilo ne iz ljubavi dostojne tog naziva, nego slučajno ili zbog pogriješke u računanju [...]. Vidim jasno da napadi na brojne obitelji proizlaze iz manjka vjere: proizvodi su socijalnog ozračja, nesposobnog shvatiti velikodušnost, koji nastoji sakriti vlastiti egoizam i određene neispovijedive radnje s naizgled altruističkom motivacijom. [13].

Također, s velikodušnom spremnošću za roditeljstvo, supružnici mogu biti "spriječeni nekim životnim uvjetima današnjice, i mogu se naći u uvjetima u kojima se ne može uvećati, barem jedno određeno vrijeme, broj djece" [14].

“Ako za prekid rađanja postoje ozbiljni razlozi, proizašli iz fizičkog ili psihološkog stanja supružnika, ili vanjskih uvjeta, Crkva naučava da je dopušteno voditi brigu o prirodnom ritmu vezanom za produktivne funkcije radi konzumiranja braka samo u neplodnim razdobljima regulirajući tako porođaj” [15].

Vrlo je zla “svaka radnja koja, ili s pretpostavkom supružničkog akta , ili njegovim ispunjenjem, ili razvojem njegovih prirodnih posljedica, preporuča kao namjeru ili sredstvo, spriječiti prokreaciju” [16].

Također, kada se želi odgoditi novo začće, moralna vrijednost supružničkog čina u neplodnom ženinom periodu, različita je od onog izvršenog s upotrebom kontracepcijskog sredstva. “Po njegovom intimnom karakteru, supružnički čin, dok najdubljom vezom spaja supružnike, čini ih

dionicima u stvaranju novih života, po zakonima napisanima u biti jednakoj muškoj i ženskoj. Braneći ova oba bitna aspekta, sjedinjujući i stvarateljski, bračni čin potpuno čuva smisao zajedničke i prave ljubavi i njegovo poslanje za najviši čovjekov poziv na roditeljstvo" [17]. Služeći se kontracepcijom, isključuje se stvarateljski značaj bračnog čina, korištenje braka u ženinim neplodnim periodima poštiva nerazdvojnu svezu sjedinjujućeg i stvarateljskog značenja ljudske spolnosti. U prvom slučaju griješi se pozitivnim činom radi sprječavanja prokreacije; eliminirajući iz bračnog čina mogućnost koja mu je pridržana u svrhu prokreacije; u drugom, izostavlja se upotreba braka samo u plodnim ženinim razdobljima, koja sama za sebe ne vrijeđa ni jedan drugi bračni čin od stvarateljske sposobnosti u trenutku svog ostvarenja [18]. Zato odgovorno roditeljstvo, onako kako Crkva

naučava, ne podnosi na niti jedan način kontracepcijski mentalitet; naprotiv, odgovara na određenu situaciju, vezanu okolnostima, koje same za sebe nisu željene, nego se podnose, i mogu doprinijeti, s molitvom, većoj povezanosti supružnika i cijele obitelji.

5. Brak i obitelj

“Po Božjem naumu, brak je temelj najšire obiteljske zajednice, budući da su sama institucija braka i zajednička ljubav usmjerene na prokreaciju i odgoj djece, u kojima nalaze njihov vrhunac” [19].

“Budući da je Stvoritelj sviju stvari uspostavio brak, koji je princip i temelj ljudskog društva, obitelj je postala prva i životna stanica društva” [20] . Ova posebna i isključiva javna dimenzija braka i obitelji zahtjeva svoju obranu i promociju sa strane civilne vlasti [21] . Zakoni koji ne prepoznaju bitna

svojstva braka - rastava- ili ga uspoređuju s drugim oblicima ne bračnog zajedništva - činjeničnim zajedništvom ili zajedništvom osoba istog spola - su nepravedni: teško povrijeđuju temelj istog društva kojeg je Država dužna i zaštititi i promovirati [22].

U Crkvi, obitelj je nazvana "domaćinska crkva" zato jer je obilježava zajedništvo svojih članova pozvana je biti "objava i ostvarenje svojstveno crkvenom zajedništvu" [23] . "Roditelji trebaju svojoj djeci biti, riječju i primjerom, prvi navjestitelji vjere, i na drugom mjestu vlastito zvanje svakoga, i onog svetog na poseban način" [24] . "Eto gdje se na povlašten način izvršava krsno svećeništvo oca, majke, djece i svih članova obitelji: "sudjelovanjem u sakramentima, molitvom i zahvaljivanjem, svjedočenjem svetog života, odricanjem i djelima ljubavi"

Obiteljski je dom tako prva škola kršćanskog života i "bogatije čovječnosti" Ovdje se čovjek uči trudu i radosti rada, bratskoj ljubavi, plemenitom praštanju stalno obavljanom i nadasve bogoštovlju, molitvi i prikazivanju Bogu vlastita života.(Katekizam, 1657).

Rafael Diaz

Osnovna bibliografija

Katekizam Katoličke Crkve,
1601-1666, 2331-2400.

II. Vatikanski koncil, Konst. Gaudium
et Spes, 47-52.

Ivan Pavao II. Ap. Egz. Familiaris
consortio, 11-16.

Preporučena literatura

Sveti Josemaría, Razgovori s
Monsinjom Escrivá, 87-112.

Sveti Josemaría, Homilija, Brak, kršćanski poziv, u Isus je onaj koji prolazi, 22-30.

J. Miras – J.I. Bañares, Brak i obitelj, Rialp, Madrid 2006.

J.M. Ibáñez Langlois, Seksualnost, Ljubav, Sveta Čistoća, Izdanje Universidad Católica de Chile, Santiago de Chile 2006.

Napomene

[1] II. Vatikanski Koncil, Konst. Gaudium et spes, 48.

[2] Usp. Ivan Pavao II. Ap. Egz. Familiaris Consortio, 22-XI-1981, 11.

[3] Usp. II. Vatikanski Koncil, Konst. Gaudium et spes, 49.

[4] “ «En efecto, mediante el bautismo, el hombre y la mujer son inseridos definitivamente en la

Nueva y Eterna Alianza, en la Alianza esponsal de Cristo con la Iglesia. Y debido a esta inserción indestructible, la comunidad íntima de vida y de amor conyugal, fundada por el Creador, es elevada y asumida en la caridad esponsal de Cristo, sostenida y enriquecida por su fuerza redentora» " (Ivan Pavao II., Ap. Egz. Familiaris consortio, 13).

[5] “ «Los matrimonios tienen gracia de estado —la gracia del sacramento — para vivir todas las virtudes humanas y cristianas de la convivencia: la comprensión, el buen humor, la paciencia, el perdón, la delicadeza en el trato mutuo» “(Sveti Josemaría, Colloqui, 108).

[6] «El genuino amor conyugal es asumido en el amor divino y se rige y enriquece por la virtud redentora de Cristo y la acción salvífica de la Iglesia para conducir eficazmente a los cónyuges a Dios y ayudarlos y

fortalecerlos en la sublime misión de la paternidad y la maternidad» (Concilio Vaticano II, Const. *Gaudium et Spes* , 48).

[7] Ivan Pavao II., Ap. Egz. *Familiaris consortio*, 56.

[8] Sveti Josemaría, Isus je onaj koji prolazi, 23.

[9] II. Vatikanski Koncil, Konst. *Gaudium et spes*, 48.

[10] Juan Pablo II, Ex. ap. *Familiaris consortio* , 84. Cfr. Benedicto XVI, Ex. Ap. *Sacramentum Caritatis* , 22-II-2007, 29; Congregación para la doctrina de la fe, *Carta sobre la recepción de la Comunión Eucarística por parte de los fieles divorciados que se han vuelto a casar* , 14-IX-1994; *Catecismo* , 1650.

[11] “U dužnosti prenošenja i odgajanja ljudskog života, što valja smatrati njihovim osebnim

poslanjem, supruzi znaju da su suradnici ljubavi Boga stvoritelja i takoreći njezini tumači [...], kršćanski supruzi, pouzdavajući se u Božju providnost i njegujući duh žrtve, slave Stvoritelja i trude se oko savršenstva u Kristu, dok s dubokim osjećajem ljudske i kršćanske odgovornosti" (II. Vatikanski Koncil, Konst. *Gaudium et Spes*, 50).

«En el deber de transmitir la vida humana y de educarla, lo cual hay que considerar como su propia misión, los cónyuges saben que son cooperadores del amor de Dios Creador y como sus intérpretes [...], los esposos cristianos, confiados en la divina Providencia cultivando el espíritu de sacrificio, glorifican al Creador y tienden a la perfección en Cristo cuando con generosa, humana y cristiana responsabilidad cumplen su misión procreadora» (Concilio Vaticano II, Const. *Gaudium et Spes*, 50).

[12] Idem.

[13] San Josemaría, *Conversaciones*, 94. «Los esposos deben edificar su convivencia sobre un cariño sincero y limpio, y sobre la alegría de haber traído al mundo los hijos que Dios les haya dado la posibilidad de tener, sabiendo, si hace falta, renunciar a comodidades personales y poniendo fe en la providencia divina: formar una familia numerosa, si tal fuera la voluntad de Dios, es una garantía de felicidad y de eficacia, aunque afirmen otra cosa los autores equivocados de un triste hedonismo» (San Josemaría, *Es Cristo que pasa*, 25).

[14] II. Vatikanski Koncil, Konst. Gaudium et Spes, 51.

[15] Pavao VI., Enc. *Humanae vitae*, 26-VII-1968, 16.

[16] Ibidem, 14.

[17] *Ibidem* , 12. El acto conyugal realizado con la exclusión de uno de los significados es intrínsecamente deshonesto: «un acto conyugal impuesto al cónyuge sin considerar su condición actual y sus legítimos deseos, no es un verdadero acto de amor; y prescinde por tanto de una exigencia del recto orden moral en las relaciones entre los esposos»; o «un acto de amor recíproco, que prejuzgue la disponibilidad a transmitir la vida que Dios Creador, según particulares leyes, ha puesto en él, está en contradicción con el designio constitutivo del matrimonio y con la voluntad del Autor de la vida. Usar este don divino destruyendo su significado y su finalidad, aun sólo parcialmente, es contradecir la naturaleza del hombre y de la mujer y sus más íntimas relaciones, y por lo mismo es contradecir también el plan de Dios y su voluntad» (*Ibidem* , 13).

[18] Cfr. Juan Pablo II, Ex. ap. *Familiaris consortio* , 32; *Catecismo* , 2370. La supresión del significado procreativo conlleva la exclusión el significado unitivo del acto conyugal: «el rechazo positivo de la apertura a la vida, sino también una falsificación de la verdad interior del amor conyugal, llamado a entregarse en plenitud personal» (Ex. ap. *Familiaris consortio* , 32).

[19] *Ibidem*, 14.

[20] *Ibidem*, 42.

[21] «La familia es el elemento natural y fundamental de la sociedad y tiene derecho a la protección de la sociedad y del Estado» (ONU, *Declaración Universal de los Derechos Humanos* , 10-XII-1948, art. 16).

[22] Cfr. Consejo Pontificio para la Familia, *Familia, matrimonio y uniones de hecho* , Ciudad del Vaticano 2000; Congregación para la

Doctrina de la Fe, *Consideraciones acerca de los proyectos de reconocimiento legal de las uniones entre personas homosexuales*, Ciudad del Vaticano 2003.

[23] Ivan Pavao II., Ap. Egz. Familiaris consortio, 21.

[24] II. Vatikanski Koncil, Konst. Lumen gentium, 11.

Rafael Diaz

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/tema-25-zenidba/](https://opusdei.org/hr-hr/article/tema-25-zenidba/)
(19.03.2026.)